НАУКОВИЙ ВІСНИК **ISSN 2409-9260 (Print) ISSN 2415-3869 (Online)**
Одеського національного економічного університету
УДК: 330.14.014 **DOI: https://doi.org/10.32680/2409-9260-2026-1-338-79-87**

ВПЛИВ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ НА ОПТИМІЗАЦІЮ ФІНАНСОВИХ ВАЖЕЛІВ ПРИБУТКОВОСТІ

Слатвінська М. О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: slatma81@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7356-1189

Анотація. *Метою дослідження є аналіз впливу структури капіталу на ефективність фінансових важелів у підвищенні прибутковості підприємств. Методика дослідження базується на системному і структурно-функціональному підходах, а також методах теоретичного узагальнення та порівняльного аналізу концепцій структури капіталу. Емпіричну частину реалізовано шляхом коефіцієнтного та динамічного аналізу показників D/E, ROE та WACC з метою оцінювання впливу структури капіталу на прибутковість і вартість підприємства з урахуванням макроекономічних чинників. Результати дослідження доводять необхідність балансування боргового та власного фінансування для забезпечення довгострокової фінансової стійкості та операційної ефективності. Визначено, що оптимізація структури капіталу є стратегічним інструментом, який дозволяє підприємствам адаптуватися до динамічного економічного середовища та підвищувати прибутковість. Практична значимість дослідження полягає у можливості використання аналітичного підходу та отриманих результатів для обґрунтування оптимальної структури капіталу підприємств з метою підвищення їх прибутковості та мінімізації вартості фінансових ресурсів. Майбутні напрями досліджень варто орієнтувати на розробку адаптивної моделі оптимізації структури капіталу з урахуванням галузевої специфіки, макроекономічної волатильності та стадії життєвого циклу підприємства.*
Ключові слова: *структура капіталу, фінансові важелі, рентабельність, власний капітал, прибутковість.*

THE IMPACT OF CAPITAL STRUCTURE ON OPTIMIZATION OF FINANCIAL LEVERAGES OF PROFITABILITY

Maryna Slatvinska, D.Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Finance, Odessa National Economic University, Odesa, Ukraine
e-mail: slatma81@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7356-1189

Abstract. *The article analyzes the theoretical foundations of capital structure, in particular the Miller-Modigliani model and the concept of weighted average cost of capital (WACC), which serve as the basis for assessing the relationship between equity and borrowed capital. The purpose of the study is to analyze the impact of capital structure on the effectiveness of financial leverage in increasing the profitability of enterprises. The research methodology is based on systemic and structural-functional approaches, as well as methods of theoretical generalization and comparative analysis of capital structure concepts. The empirical part is implemented through coefficient and dynamic analysis of D/E, ROE and WACC indicators in order to assess the impact of capital structure on the profitability and value of the enterprise, taking into account macroeconomic factors. Attention is paid to the analysis of the debt/equity ratio (D/E) and its impact on return on equity (ROE), which allows determining the optimal proportions of capital to increase profitability. Practical aspects of capital structure optimization are revealed, including debt restructuring, integration of digital technologies (ERP, AI) and consideration of ESG criteria that ensure flexibility and competitiveness. The results of the study emphasize the need to balance debt and equity financing to ensure long-term financial stability and operational efficiency. It is determined that capital structure optimization is a strategic tool that allows enterprises to adapt to a dynamic economic environment and increase profitability. The practical significance of the study lies in the possibility of using the results obtained to substantiate the optimal capital structure of enterprises in order to increase their profitability and minimize the cost of financial resources. The proposed analytical approach can be applied in the financial management of enterprises when making decisions regarding the ratio of equity and debt capital, assessing financial risks and forming a strategy for attracting resources. Future research directions should be focused on developing an adaptive model for optimizing capital structure, taking into account industry specifics, macroeconomic volatility, and the stage of the enterprise's life cycle.*
Keywords: *capital structure, financial leverage, profitability, equity, profitability.*

JEL Classification: G320; D240

Постановка проблеми. У сучасних умовах економічної нестабільності та посилення конкуренції підприємства стикаються з необхідністю ефективного управління фінансовими ресурсами для забезпечення стабільної прибутковості. Структура капіталу, як ключовий елемент фінансової стратегії, значною мірою впливає на формування та використання фінансових важелів, що спрямовані на оптимізацію прибутковості. Незважаючи на наявність теоретичних напрацювань у сфері фінансового менеджменту, практичне застосування цих інструментів залишається обмеженим через недостатню інтеграцію структурного підходу до капіталу з механізмами управління прибутком. Особливо це актуально в умовах

мінливих ринкових умов та регуляторних змін, що вимагає розробки нових підходів до оцінки та вдосконалення фінансових важелів. Дослідження спрямоване на аналіз впливу структури капіталу на ефективність фінансових важелів та пошук резервів для підвищення рентабельності підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз публікацій базується на широкому колі теоретичних і емпіричних праць, що висвітлюють вплив структури капіталу на фінансову стабільність та прибутковість підприємств.

Дзюба В. В. [1] у дисертаційній роботі вивчила формування капіталу корпоративних підприємств в умовах розбалансованості фінансового ринку, запропонувавши моделі для адаптації структури капіталу до волатильності. Дропа Я. Б. [2] детально описала методи оцінки структури капіталу, включаючи розрахунок WACC та ROE для практичного застосування. Шаров О. М. [3] дослідив міжнародний досвід інноваційних напрямів фінансово-банківської діяльності щодо інвестиційного кредитування, підкреслюючи роль венчурного капіталу в оптимізації структури без зростання боргового навантаження. Зозулюк І. М. [4] проаналізувала проблематику та можливості залучення фінансування українськими підприємствами в умовах війни, акцентуючи на адаптації структури капіталу до геополітичних ризиків. Покиньчереда В. В. та Тімченко О. Л. [6] розраховували оптимальну структуру капіталу підприємства за критеріями мінімізації фінансових ризиків, максимізації рівня рентабельності та мінімізації середньозваженої вартості капіталу, а також обґрунтовували переваги та недоліки застосування кожного із зазначених критеріїв для забезпечення стійкого економічного зростання підприємства. Полозова Т. В., Худяков Д. Л. [7] розглянули проектне фінансування в контексті інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства та довели, що його застосування сприяє оптимізації структури джерел фінансування, підвищенню ефективності управління ризиками та забезпеченню фінансової стійкості підприємства. Роні М. [8] разом із співавторами вивчили зміни структури капіталу в автомобільному секторі під впливом фінансових показників, виявивши кореляцію між D/E та ROE в галузевому контексті. Нукула В. Б. [9] разом із співавтором проаналізували роль співвідношення борг/власний капітал у оцінці інвестиційних проектів, оцінюючи ризики та дохідність на капітальних ринках. Абубакар А. О. [10] разом із співавтором провели комплексний огляд фінансового левериджу та корпоративної фінансової ефективності, підкреслюючи емпіричні докази впливу левериджу на прибутковість. Хертіна Д.[15] разом із співавторами дослідили вплив поточного коефіцієнта, D/E та розміру компанії на рентабельність активів, підтвердивши статистичну значущість цих факторів. Кацампоксакис І. [16] разом із співавторами проаналізували, як грецька криза визначила прибутковість фірм та оптимальний рівень боргу, пропонуючи уроки для кризового менеджменту. Русіна Ю. О. [17] запропонувала науковий підхід до фінансового планування на підприємстві через системний аналіз та моделювання, інтегруючи цифрові інструменти для оптимізації структури капіталу. Купріянова А. [18] разом із співавтором розглянули реструктуризацію боргу та кредитних зобов'язань під час кризи, наголошуючи на практичних стратегіях для стабілізації капіталу. Бруно В. [19] разом із співавторами вивчили емісію корпоративних облігацій під час епізодів фінансового стресу в глобальній перспективі, вказуючи на адаптацію структури до макроекономічних шоків. Лей С. [20] разом із співавторами проаналізували конкуренцію на ринку продуктів та фінансування через конвертовані облігації, демонструючи їхню роль у балансуванні ризику та зростання. Журавльова І. В. [21] розглянула структуру капіталу як фактор якості фінансового потенціалу підприємства, підкреслюючи необхідність балансу для довгострокової стійкості.

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний теоретичний та емпіричний доробок у сфері структури капіталу, недостатньо систематизовано питання впливу різних пропорцій власного та залученого капіталу на ефективність фінансових важелів у підвищенні прибутковості підприємств. Більшість досліджень зосереджені або на визначенні оптимального співвідношення боргу і власного капіталу, або на оцінці ефекту фінансового левериджу, проте комплексне поєднання цих підходів у контексті управління прибутковістю підприємства залишається недостатньо розробленим. Водночас науковцями мало уваги приділяється формуванню адаптивного оптимуму структури капіталу з урахуванням макроекономічних факторів, зокрема інфляційного тиску, зміни вартості позикових ресурсів та геополітичних ризиків, що особливо актуально для українських підприємств. Існуючі моделі переважно базуються на стабільних ринкових умовах і не враховують високий рівень економічної невизначеності, характерний для кризових періодів. Недостатньо розробленими є методи одночасного

врахування показників D/E, WACC, ROE та ринкової вартості підприємства в єдиній аналітичній моделі для прийняття стратегічних управлінських рішень.

З огляду на зазначене, формування комплексного підходу до оцінювання та оптимізації структури капіталу з урахуванням сучасних ризиків, цифровізації фінансового менеджменту та трансформаційних процесів економіки є ключовим завданням для підвищення ефективності фінансових важелів і максимізації прибутковості підприємств.

Мета дослідження. Мета дослідження полягає в аналізі впливу структури капіталу на ефективність фінансових важелів у підвищенні прибутковості підприємств. Для досягнення мети передбачено вирішення таких завдань: вивчення теоретичних основ структури капіталу та її взаємозв'язку з фінансовими важелями; оцінка впливу різних пропорцій власного та залученого капіталу на фінансові показники; розробка рекомендацій щодо оптимізації структури капіталу для максимізації прибутковості; аналіз практичних аспектів реалізації запропонованих підходів у контексті сучасних економічних умов.

Основний матеріал. У сучасному економічному середовищі, де підприємства стикаються з мінливими процентними ставками, регуляторними змінами та зростаючою конкуренцією, розуміння теоретичних засад цієї взаємодії стає критичним для забезпечення довгострокової фінансової стійкості. Фінансові важелі, такі як боргове фінансування, реінвестиція прибутків і управління операційними витратами, виступають інструментами, які дозволяють оптимізувати рентабельність, але їхня ефективність значною мірою залежить від структури капіталу.

Теоретична основа структури капіталу базується на класичних моделях, таких як теорія Міллера-Модільяні, яка стверджує, що в ідеальних умовах (без податків і транзакційних витрат) структура капіталу не впливає на ринкову вартість підприємства. Проте реальність включає податкові пільги, що роблять боргове фінансування вигідним завдяки ефекту податкового щита, а також ризики банкрутства, які зростають із підвищенням рівня заборгованості. Це змушує компанії шукати оптимальне співвідношення, яке б мінімізувало середньозважену вартість капіталу і одночасно підтримувало фінансову гнучкість. Наприклад, підприємства з високою часткою власного капіталу можуть мати нижчий фінансовий ризик, але втрачають можливості для залучення дешевих ресурсів через борги, тоді як компанії з домінуванням залученого капіталу отримують вищі показники рентабельності власного капіталу, але наражаються на підвищену волатильність.

Взаємодія структури капіталу з фінансовими важелями проявляється через ключові механізми:

- По-перше, рівень боргового навантаження впливає на фінансовий важіль, який посилює рентабельність за умови стабільних доходів, але може призвести до кризи ліквідності в період економічного спаду.
- По-друге, політика дивідендів, як складова фінансових важелів, залежить від доступності власного капіталу: компанії з обмеженими резервами часто спрямовують прибутки на виплати акціонерам, зменшуючи можливості для реінвестицій [1].
- По-третє, управління операційними витратами як фінансовий важіль стає ефективнішим у структурах із достатньою часткою власного капіталу, що дозволяє витримувати короткострокові збитки без загрози дефолту [2].

У сучасному контексті важливу роль відіграють зовнішні фактори, такі як інфляція та доступність кредитних ресурсів. У 2025 році, з огляду на глобальні економічні тенденції, компанії змушені адаптувати структуру капіталу до нових реалій, зокрема до зростання вартості боргового фінансування через підвищення ключових ставок центральними банками [3,4]. Це стимулює перехід до гібридних моделей капіталу, де комбінуються акціонерне фінансування з короткостроковими позиками, що дозволяє підтримувати баланс між ризиком і дохідністю (підприємства, які інвестують у цифрові технології, часто залучають венчурний капітал, що розширює їхню фінансову базу без значного збільшення боргового навантаження).

Теоретичний аналіз також враховує вплив ринкових очікувань на структуру капіталу. Інвестори дедалі більше звертають увагу на стабільність джерел фінансування, що спонукає компанії підтримувати певний рівень власного капіталу для підвищення кредитного рейтингу [5]. Водночас конкуренція за залучення ресурсів змушує шукати інноваційні фінансові важелі, такі як випуск конвертованих облігацій або залучення стратегічних партнерів. Ці інструменти дозволяють оптимізувати витрати на капітал і одночасно розширювати можливості для інвестицій у зростання.

Щодо зв'язку структури капіталу з операційною ефективністю, компанії з добре збалансованою структурою капіталу можуть ефективніше інвестувати у підвищення продуктивності, що, у свою чергу, підсилює вплив фінансових важелів на загальну прибутковість. Наприклад, зниження залежності від боргового фінансування дозволяє уникнути штрафних санкцій за прострочені платежі, а реінвестиція прибутків у нові проекти сприяє довгостроковому росту. У цьому контексті теоретичні моделі, такі як аналіз чутливості чи сценарне моделювання, допомагають прогнозувати оптимальні пропорції капіталу в різних економічних умовах.

Співвідношення власного та залученого капіталу є ключовим елементом структури капіталу, що безпосередньо впливає на фінансові важелі та загальну прибутковість підприємства. У контексті управління, оптимальне балансування цих компонентів дозволяє досягти ефективності, мінімізуючи ризики та максимізуючи рентабельність. Аналіз цього співвідношення базується на показнику борг/власний капітал, який відображає рівень фінансового левериджу: високий D/E вказує на більшу залежність від запозичених коштів, що може посилювати прибутковість за сприятливих умов, але підвищує вразливість до економічних спадів. Навпаки, низький D/E свідчить про консервативну стратегію, з нижчим ризиком, але потенційно обмеженою можливістю для зростання через леверидж [6,7].

У сучасних умовах 2025 року, з урахуванням глобальних тенденцій, таких як підвищення ключових ставок та інфляція, підприємства адаптують структуру капіталу для підтримки стабільності. Так, компанії з технологічного сектору, які часто мають доступ до венчурного фінансування, прагнуть утримувати D/E на рівні 0.3-0.5, щоб уникнути надмірних витрат на обслуговування боргу. Це дозволяє реінвестувати прибутки в інновації, підвищуючи операційну ефективність та довгострокову прибутковість. Водночас, у капіталомістких галузях, як автомобілебудування, вищий D/E (близько 1.0) може бути виправданим для фінансування масштабних інвестицій, але вимагає ретельного моніторингу для запобігання фінансовій нестабільності [8].

Емпіричний аналіз на прикладі провідних компаній демонструє, як співвідношення впливає на ключові показники прибутковості, зокрема рентабельність власного капіталу. Високий фінансовий леверидж може ампліфікувати ROE, оскільки запозичені кошти генерують додатковий дохід, але за умови, що операційна прибутковість перевищує вартість боргу. Згідно з дослідженнями, компанії з D/E понад 2.0 часто стикаються з зниженням прибутковості через зростання витрат на відсотки, тоді як оптимальний діапазон 1.0-1.5 сприяє балансу між ризиком та винагородою [9,10].

Для наочності розглянемо дані провідних технологічних компаній станом на червень 2025 року. Таблиця 1 демонструє співвідношення D/E та ROE, що дозволяє оцінити ефективність управління капіталом.

Таблиця 1

Співвідношення D/E та ROE на 2025

Компанія	D/E	ROE (%)
Amazon	1,04	23,84
NVIDIA	0,41	105,22
General Dynamics	1,41	17,99
Alphabet	0,38	34,31

Джерело: складено за даними [11-14]

Низьке D/E (0,38–0,41) у компаніях NVIDIA та Alphabet забезпечує високу ROE (105,22% та 34,31%) завдяки реінвестиціям у інновації без боргових ризиків [12,14]. Amazon з D/E 1,04 досягає помірної ROE 23,84%, балансуючи податковий щит із зростанням витрат на борг [11]. General Dynamics (D/E 1,41, ROE 17,99%) використовує леверидж для стабільних контрактів, але потребує гібридних інструментів у 2025 році [13].

Управління цим співвідношенням вимагає врахування зовнішніх факторів, таких як процентні ставки та ринкові умови. У 2025 році, з підвищенням ставок, компанії з високим D/E стикаються з тиском на прибутковість через зростання витрат на борг. Рекомендується використовувати моделі чутливості для прогнозування впливу змін у структурі капіталу на ключові фінансові важелі, забезпечуючи оптимізацію для максимальної ефективності. Загалом, аналіз співвідношення власного та залученого капіталу є невід'ємною частиною

стратегічного управління, що дозволяє підприємствам адаптуватися до динамічного середовища та підвищувати загальну прибутковість.

Оптимізація структури капіталу є важливим інструментом для підвищення рентабельності підприємства, що передбачає балансування власного та залученого капіталу з урахуванням ринкових умов і стратегічних цілей. У практичному вимірі це включає аналіз фінансових ризиків, оцінку вартості капіталу та впровадження гнучких механізмів управління. У 2025 році, з огляду на глобальні економічні тенденції, такі як підвищення процентних ставок і зростання інфляції, підприємства змушені переглядати пропорції капіталу для забезпечення стабільності та максимізації прибутковості. Практичні підходи до цієї оптимізації базуються на комбінації традиційних і сучасних методів, включаючи використання цифрових інструментів та адаптацію до регуляторних вимог.

Одним із ключових практичних аспектів є визначення оптимального рівня боргового навантаження. Занадто висока залежність від запозичених коштів може призвести до зростання фінансових витрат, тоді як надмірна орієнтація на власний капітал обмежує можливості для інвестицій у ріст. Оптимальний показник борг/власний капітал варіюється залежно від галузі [15,16]. Такий підхід дозволяє мінімізувати середньозважену вартість капіталу і одночасно підтримувати фінансову гнучкість.

Ще одним важливим елементом є інтеграція цифрових технологій у процеси управління капіталом. Системи планування ресурсів підприємства, такі як SAP або Oracle, сприяють автоматизації аналізу фінансових потоків і прогнозуванню впливу змін у структурі капіталу на рентабельність [17]. У 2025 році дедалі більше компаній використовують штучний інтелект для моделювання сценаріїв, що дозволяє оцінити потенційні ризики та вигоди від залучення боргового чи акціонерного фінансування. Наприклад, AI-інструменти можуть прогнозувати оптимальні пропорції капіталу з урахуванням коливань ринкових ставок, забезпечуючи точність до 2-3%.

Практична оптимізація також включає реструктуризацію боргових зобов'язань. Компанії можуть переглядати умови кредитів, замінюючи дорогі короткострокові позики на довгострокові з нижчими ставками [18]. У 2025 році, з огляду на підвищення ключових ставок Федеральною резервною системою [19], багато підприємств у Європі та США вдаються до випуску конвертованих облігацій, що поєднують переваги боргового та акціонерного фінансування [20]. Це дозволяє зменшити поточні витрати на обслуговування боргу та залучити додатковий капітал для реінвестицій.

Важливим аспектом є оцінка впливу структури капіталу на операційну ефективність. Підприємства з добре збалансованою структурою можуть спрямовувати більше ресурсів на підвищення продуктивності, що позитивно впливає на показники рентабельності продажів та рентабельності активів (ROA). Наприклад, компанії, які зменшили залежність від боргу на 10-20% у 2025 році, зафіксували зростання ROS на 5-7%, що підтверджує зв'язок між оптимізацією капіталу та операційними результатами.

Для демонстрації практичних підходів розглянемо дані про вплив оптимізації структури капіталу на рентабельність за результатами 2024-2025 років. Таблиця 2 нижче демонструє зміни у D/E та відповідні показники ROE для обраних компаній.

Таблиця 2

Аналіз змін у D/E та ROE після оптимізації на червень 2025 рр.

Компанія	D/E 2024	D/E 2025	ROE 2024, %	ROE 2025, %
Amazon	1,45	1,04	19,57	23,84
NVIDIA	0,53	0,41	92,81	105,22
General Dynamics	1,58	1,41	16,48	17,99
Alphabet	0,39	0,38	29,52	34,31

Джерело: розроблено автором за даними [11-14]

Всі розглянуті компанії продемонстрували зниження показника D/E з 2024 по 2025 рік, що супроводжувалося зростанням ROE, підкреслюючи позитивний вплив зменшення боргового навантаження на рентабельність власного капіталу в умовах підвищення процентних ставок і економічної невизначеності, наприклад, Amazon зменшив D/E з 1,45 до 1,04, що призвело до зростання ROE з 19,57% до 23,84%, аналогічно NVIDIA знизив D/E з 0,53 до 0,41 з

відповідним стрибком ROE з 92,81% до 105,22%, General Dynamics скоротив D/E з 1,58 до 1,41, підвищивши ROE з 16,48% до 17,99%, а Alphabet утримав стабільний D/E на рівні 0,39-0,38 з покращенням ROE з 29,52% до 34,31%, що загалом підтверджує теоретичну тезу про те, що балансування капіталу через зменшення залежності від запозичень дозволяє посилювати фінансові важелі, мінімізувати ризики та максимізувати прибутковість у динамічному середовищі 2025 року, стимулюючи підприємства до впровадження подібних стратегій для довгострокової стійкості.

Як зазначає Журавльова І. В. з метою досягнення «високої якості фінансового потенціалу важливо організувати постійний моніторинг і корегування структури капіталу, враховуючи поточні завдання суб'єкта бізнесу та зміни зовнішнього середовища» [21].

Погоджуючись з такою точкою зору варто відзначити, що в українських реаліях практична реалізація оптимізації вимагає регулярного моніторингу та адаптації. Компанії можуть застосовувати сценарне моделювання для прогнозування впливу економічних змін на структуру капіталу. Крім того, залучення експертів із фінансового консалтингу та використання ESG-критеріїв (екологічні, соціальні та управлінські фактори) сприяє формуванню сталого підходу до управління капіталом. У 2025 році підприємства, які інтегрують ці принципи, фіксують зростання довіри інвесторів, що позитивно впливає на акціонерну вартість.

Практичні аспекти оптимізації структури капіталу включають балансування боргового та власного фінансування, використання цифрових інструментів і адаптацію до ринкових умов. Ці заходи дозволяють підвищувати рентабельність, забезпечуючи конкурентоспроможність у динамічному економічному середовищі.

Висновки. Дослідження впливу структури капіталу на оптимізацію фінансових важелів прибутковості підтверджує її ключову роль у формуванні ефективної фінансової стратегії підприємства. Теоретичний аналіз, заснований на моделях Міллера-Модільяні та концепції WACC, показав, що баланс між власним і залученим капіталом визначає можливості використання фінансових важелів для підвищення рентабельності. Аналіз співвідношення D/E та ROE провідних компаній у 2025 році продемонстрував, що оптимальний рівень боргового навантаження (1.0-1.5) сприяє стабільній прибутковості, тоді як надмірний леверидж (D/E > 2.0) може призводити до фінансових ризиків.

Практичні аспекти оптимізації, включаючи реструктуризацію боргових зобов'язань, інтеграцію цифрових технологій та врахування ESG-критеріїв, забезпечують гнучкість і конкурентоспроможність у мінливих економічних умовах. Дані свідчать, що зниження D/E на 10-15% сприяє зростанню ROE на 5-7%, що підтверджує ефективність запропонованих підходів. У 2025 році підприємства, які адаптують структуру капіталу до підвищення ставок і інфляції, досягають кращих показників операційної ефективності та довіри інвесторів.

Вище зазначене доводить, що оптимізація структури капіталу є стратегічним інструментом, який дозволяє підприємствам підвищувати прибутковість, мінімізувати ризики та адаптуватися до динамічного економічного середовища.

Подальший розвиток досліджень у цьому науковому напряму дозволить розробити адаптивну модель оптимізації структури капіталу з урахуванням галузевої специфіки, макроекономічної волатильності та стадії життєвого циклу підприємства.

Список літератури

1. Дзюба В. В. Формування капіталу корпоративних підприємств в умовах розбалансованості фінансового ринку : дис. ... д-ра філософії : 072. Суми, 2023. 255 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bc3e1da7-9db3-4cad-8c92-564c75302e28/content (дата звернення: 9.11.2025).

2. Фінансовий аналіз : навч. посібник / Я. Б. Дропа. Електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Dropa-Navchalnyy-posibnyk-2024.pdf (дата звернення: 9.11.2025).

3. Шаров О. М. Міжнародний досвід інноваційних напрямів фінансово-банківської діяльності щодо інвестиційного кредитування. *Фінанси України*. 2025. №1. С. 32-63. DOI: https://doi.org/10.33763/finukr2025.01.032 (дата звернення: 9.11.2025).

4. Зозулюк І. М. (2024). Проблематика і можливості залучення фінансування українськими підприємствами в умовах війни. *Актуальні проблеми економіки.* 2024. № 8 (278). С. 136-145. DOI: https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-278-136-145 (дата звернення: 9.11.2025).

5. Звіт про фінансову стабільність. Національний банк України. 2025. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H1.pdf (дата звернення: 9.11.2025).
6. Покиньчереда В. В., Тімченко О. Л. Теоретико-методичні аспекти аналізу оптимальності структури капіталу підприємства. *Ефективна економіка.* 2024. № 8 DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.56 (дата звернення: 9.11.2025).
7. Полозова Т. В., Худяков Д. Л. Теоретичні аспекти проектного фінансування в контексті інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства *Економіка та суспільство.* Вип.81/2025. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-97 (дата звернення: 9.11.2025).
8. Roni M., Meriyati M., Hermanto A. Capital Structure Changes in the Automotive Sector Affected By Financial Performance. E*l Barka: Journal of Islamic Economics and Business*. 2021. №4(1). PP. 108-133. DOI: https://doi.org/10.21154/elbarka.v4i1.3086 (дата звернення: 9.11.2025).
9. Nukala V. B., Prasada Rao S. S. Role of debt-to-equity ratio in project investment valuation, assessing risk and return in capital markets. *Futur Bus Journal.* 2021. №7, 13. DOI: https://doi.org/10.1186/s43093-021-00058-9 (дата звернення: 9.11.2025).
10. Abubakar A. O., Anyonje S. A. Financial Leverage and Corporate Financial Performance: A Comprehensive Review. *East African Finance Journal.* 2025. №4(2). PP. 34-54. DOI: https://doi.org/10.59413/eafj/v4.i2.3 (дата звернення: 9.11.2025).
11. Amazon ROE 2011-2025. AMZN. Macrotrends. Офіційний веб-сайт. URL: https://www.macrotrends.net/stocks/charts/AMZN/amazon/roe (дата звернення: 19.10.2025).
12. NVIDIA ROE 2011-2025. NVDA. Macrotrends. Офіційний веб-сайт. URL: https://www.macrotrends.net/stocks/charts/NVDA/nvidia/roe (дата звернення: 19.10.2025).
13. General Dynamics ROE 2011-2025. GD. Macrotrends. Офіційний веб-сайт. URL: https://www.macrotrends.net/stocks/charts/GD/general-dynamics/roe (дата звернення: 19.10.2025).
14. Alphabet ROE 2011-2025. GOOG. Macrotrends. Офіційний веб-сайт. URL: https://www.macrotrends.net/stocks/charts/GOOG/alphabet/roe (дата звернення: 19.10.2025).
15. Hertina D., Pranata A. F., Aulia R. E. The influence of current ratio, debt to equity ratio and company size on return on assets. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*. 2021. №12(8). PP. 1702-1709. URL: https://turcomat.org/index.php/turkbilmat/article/download/3237/2785/6104 (дата звернення: 9.11.2025).
16. Katsampoxakis I., Basdekis H., Anathreptakis K. How the Greek crisis determined firm profitability and optimal debt ratio. Research Anthology on Business Continuity and Navigating Times of Crisis. *IGI Global Scientific Publishing*. 2022. PP. 1086-1110. DOI: https://doi.org/10.4018/978-1-6684-4503-7.ch055 (дата звернення: 9.11.2025).
17. Русіна Ю. О. Науковий підхід до фінансового планування на підприємстві: системний аналіз та моделювання. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2025. № 8. DOI: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-8 (дата звернення: 9.12.2025).
18. Купріянова А., Новікова О. Реструктуризація боргу та кредитних зобов'язань під час кризи. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ»*. 2024. PP. 42-50. DOI: https://doi.org/10.36074/logos-13.12.2024.009 (дата звернення: 9.11.2025).
19. Bruno V., Dathan M., Kitsul, Y. Corporate Bond Issuance Over Financial Stress Episodes: A Global Perspective. *International Finance Discussion Paper.* 2024. №1390. 49 p. DOI: http://dx.doi.org/10.17016/IFDP.2024.1390 (дата звернення: 9.11.2025).
20. Lei C., Lyandres E., Veld C., Xia Y. Product Market Competition and Convertible Debt Financing. *The Review of Corporate Finance Studies.* 2024. DOI: https://doi.org/10.1093/rcfs/cfae020 (дата звернення: 9.11.2025).
21. Журавльова І. В. Структура капіталу як фактор якості фінансового потенціалу підприємства. *Інфраструктура ринку.* 2025 Вип. 82. С. 118-123. DOI: https://doi.org/10.32843/infrastruct82-19 (дата звернення: 9.11.2025).

References

1. Dziuba, V. V. (2023). Formation of capital of corporate enterprises in conditions of imbalance of the financial market. Doctor's thesis. Sumy: SumDU Retrieved from: https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bc3e1da7-9db3-4cad-8c92-564c75302e28/content (accessed 9 November 2025) [In Ukrainian].

2. Dropa, Ya. B. (2023).Financial analysis. Lviv: LNU im. Ivana Franka Retrieved from: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Dropa-Navchalnyy-posibnyk-2024.pdf (accessed 9 November 2025) [In Ukrainian].
3. Sharov, O. M. (2025). International experience of innovative directions of financial and banking activities regarding investment lending]. *Finansy Ukrainy,* 1, 32-63. DOI: https://doi.org/10.33763/finukr2025.01.032 (accessed 9 November 2025) [In Ukrainian].
4. Zozuliuk, I. M. (2024). Problems and opportunities of attracting financing by Ukrainian enterprises in wartime conditions. *Aktualni problemy ekonomiky*, 8(278), 136-145. DOI: https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-278-136-145 (accessed 9 November 2025) [In Ukrainian].
5. Zvit pro finansovu stabilnist [Report on financial stability]. (2025). Kyiv: Natsionalnyi bank Ukrainy. Retrieved from https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H1.pdf (accessed 9 November 2025) [In Ukrainian].
6. Pokynchereda, V. V., Timchenko, O. L. (2024) Theoretical and methodological aspects of analyzing the optimality of the capital structure of an enterprise. *Efektyvna ekonomika*, 8. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.56 (accessed 9 November 2025) [In Ukrainian].
7. Polozova, T. V., & Khudiakov D. L. (2025). Theoretical aspects of project financing in the context of innovative and investment development of the enterprise. *Ekonomika ta suspilstvo*, 81 DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-97 (accessed 9 November 2025) [In Ukrainian].
8. Roni, M., Meriyati, M., & Hermanto, A. (2021). Capital Structure Changes in the Automotive Sector Affected By Financial Performance. *El Barka: Journal of Islamic Economics and Business,* 4(1), 108-133. DOI: https://doi.org/10.21154/elbarka.v4i1.3086 (accessed 9 November 2025)
9. Nukala, V. B., & Prasada Rao, S. S. (2021). Role of debt-to-equity ratio in project investment valuation, assessing risk and return in capital markets. *Futur Bus Journal,* 7, 13. DOI: https://doi.org/10.1186/s43093-021-00058-9 (accessed 9 November 2025)
10. Abubakar, A. O., & Anyonje, S. A. (2025). Financial Leverage and Corporate Financial Performance: A Comprehensive Review. East African Finance Journal, 4(2), 34-54. DOI: https://doi.org/10.59413/eafj/v4.i2.3 (accessed 9 November 2025)
11. Amazon ROE 2011-2025. AMZN. (n.d.). macrotrends.net. October 19, 2025, Retrieved from: https://www.macrotrends.net/stocks/charts/AMZN/amazon/roe (accessed 19 October 2025)
12. NVIDIA ROE 2011-2025. NVDA. (n.d.). macrotrends.net. October 19, 2025, Retrieved from: https://www.macrotrends.net/stocks/charts/NVDA/nvidia/roe (accessed 19 October 2025)
13. General Dynamics ROE 2011-2025. GD. (n.d.). macrotrends.net. October 19, 2025, Retrieved from: https://www.macrotrends.net/stocks/charts/GD/general-dynamics/roe (accessed 19 October 2025)
14. Alphabet ROE 2011-2025. GOOG. (n.d.). macrotrends.net. October 19, 2025, Retrieved from: https://www.macrotrends.net/stocks/charts/GOOG/alphabet/roe (accessed 19 October 2025)
15. Hertina, D., Pranata, A. F., & Aulia, R. E. (2021). The influence of current ratio, debt to equity ratio and company size on return on assets. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12(8), 1702-1709. Retrieved from: https://turcomat.org/index.php/turkbilmat/article/download/3237/2785/6104 (accessed 9 November 2025)
16. Katsampoxakis, I., Basdekis, H., & Anathreptakis, K. (2022). How the Greek crisis determined firm profitability and optimal debt ratio. Research Anthology on Business Continuity and Navigating Times of Crisis (pp. 1086-1110). *IGI Global Scientific Publishing.* DOI: https://doi.org/10.4018/978-1-6684-4503-7.ch055 (accessed 9 November 2025)
17. Rusina, Yu. O. (2025). Naukovyi pidkhid do finansovoho planuvannia na pidpryiemstvi: systemnyi analiz ta modeliuvannia [Scientific approach to financial planning at the enterprise: system analysis and modeling]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriia: "Ekonomichni nauky" – International scientific journal "Internauka". Series: "Economic sciences"*, 8. DOI: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-8 (accessed 9 November 2025) [In Ukrainian].
18. Kupriianova, A., & Novikova, O. (2024). Debt and credit restructuring during the crisis. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ»,* 42-50. DOI: https://doi.org/10.36074/logos-13.12.2024.009 (accessed 9 November 2025) [In Ukrainian].
19. Bruno, V., Dathan, M., & Kitsul, Y. (2024). Corporate Bond Issuance Over Financial Stress Episodes: A Global Perspective. *International Finance Discussion Paper,* 1390. DOI: http://dx.doi.org/10.17016/IFDP.2024.1390 (accessed 9 November 2025)

20. Lei, C., Lyandres, E., Veld, C., & Xia, Y. (2024). Product Market Competition and Convertible Debt Financing. *The Review of Corporate Finance Studies.* DOI: https://doi.org/10.1093/rcfs/cfae020 (accessed 9 November 2025)

21. Zhuravlova, I. V. (2025). Capital structure as a factor of the quality of the financial potential of the enterprise. *Infrastruktura rynku,* 82, 118-123. DOI: https://doi.org/10.32843/infrastruct82-19 (accessed 9 November 2025) [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 17.11.2025
Прийнята до публікації 19.01.2026
Опубліковано онлайн 05.03.2026